

Het jaar 70 n. Chr.

Het jaar 70 na Christus is een cruciaal moment in de kerkgeschiedenis. Dat moment wordt eigenlijk nooit echt belicht, terwijl het zoveel impact heeft gehad. Niet alleen voor de Jood, maar ook voor de discipelen, de apostelen, de Christenen en de wereldgeschiedenis in zijn geheel. Het was ook een moment waar Jezus het regelmatig over heeft gehad, met name aan het einde van Zijn aardse bediening.

Geloofsverwachting

Maar voordat we daarnaar gaan kijken, allereerst even een overzicht van hoe de geloofsverwachting er voor stond in de tijd van Jezus en de discipelen.

Jezus leefde in de tijd dat de wet van Mozes nog geheel in kracht was;

Gal. 4:4 *Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, **geboren onder de wet**, om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen.*

Jezus werd opgevoed als zijnde onder de wet. Hij werd op de 8ste dag besneden. Er staat maar één keer geschreven dat Jezus als kind in Jeruzalem was en wel op 12-jarige leeftijd en ik denk dat Hij daar was voor zijn Barmitzwa, als een ritueel dat Hij er nu geestelijk gezien bij hoort. (Luk. 2:42). Hij liet zich ook net als vele andere Joden dopen.

Kortom Hij was een Jood onder de Joden en kwam ook voor de Jood.

Als Jezus een Kananese vrouw tegenkomt en Jezus vraagt om hulp voor haar bezeten dochter, dan is in eerste instantie Zijn antwoord:

Mat. 15:24 *Ik ben alleen maar gezonden naar de **verloren schapen van het huis van Israël**.*

(Zie ook Mat. 10:5, 6; Hd. 13:46; Rom. 15:8)

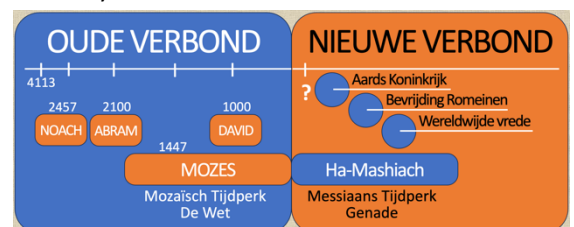
Hét doel van Jezus was om het volk van Israël terug te brengen naar het hart van de Vader. Om ze te bekeren van de weg die ze hebben verlaten. En Hij doet alles om dat als Zoon van God te bewerkstelligen. Wonderen, tekenen, vele toespraken, gelijkenissen, alles opdat zij zien dat:

Joh. 5:36, 40 *... die werken die Ik doe, getuigen van Mij dat de Vader Mij gezonden heeft. ... En toch wilt u niet tot Mij komen opdat u leven hebt.*

Wat Hij probeerde duidelijk te maken was dat Hij de Messias is waar de Torah, het O.T., over spreekt. Hij is de langverwachte Messias die alles zal veranderen. Hij kwam een nieuw verbond brengen, het Koninkrijk van God zou aanvangen met Hem.

Tot dan toe leefden zij in het Oude verbond. In de afgelopen eeuwen had God verschillende verbonden gesloten met het volk (zie Bijbelstudie 'Verbonden').

Een verbond met Noach, met Abram en daarna met Mozes, waarbij zij de wet, de 10 geboden, ontvingen. En die wet, met al haar 613 uitbreidingen, was dus al bijna 1500 jaar in werking als Jezus op aarde is.

Waar ze al eeuwenlang naar uitkeken was dat de Messias zou komen met de aanvang van een nieuw koninkrijk.

Een Koninkrijk waarbij de Messias zou plaatsnemen op de troon en zou heersen over Zijn Koninkrijk op aarde. Een moment waarbij zij na vele eeuwen van onderdrukking en verbanning eindelijk bevrijd zouden zijn en in vrede konden leven in hun eigen land. Het zogenaamde Messiaanse Tijdperk.

Maar ook de tempel en al de offerandes zouden een deel blijven van hun Godsdienst. Offerandes die ook alleen maar in de tempel in Jeruzalem konden plaatsvinden. Alle grote feesten vonden plaats in Jeruzalem.

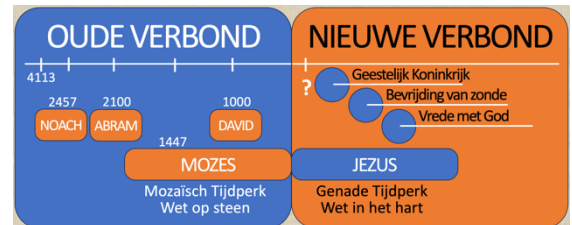
Iemand heeft ooit een berekening gemaakt van hoeveel lammen er geslacht zouden zijn in de honderden jaren van het brengen van offers. Dat zouden er rond de 3 miljard zijn geweest. Kan je nagaan hoeveel bloed er in al die jaren heeft gevloeid in de tempel.

Jezus voorzegde echter al dat de diensten in de tempel zouden veranderen. Hij zei tegen de Samaritaanse vrouw bij de put:

*Joh. 4:21, 23 Vrouw, geloof Mij, de tijd komt dat u niet op deze berg, en ook niet in Jeruzalem de Vader zult aanbidden. ... **de tijd komt en is er nu, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid ...***

Voor Jezus was het duidelijk dat Zijn Koninkrijk niet aards was, maar geestelijk.

Met bevrijding van zonde en niet van de vijand. Met vrede bij God en in de mens en niet een aardse vrede. Niet met de wet op stenen tafelen, maar met de wet in het hart.

Daar hadden zij in die tijd echter nog helemaal geen idee bij. Zij zagen niet dat het iets geestelijks zou worden, maar aards gericht.

Daarom kwam ook de moeder en haar twee zonen van Zebedeus naar Jezus om te vragen of deze twee zonen mogen zitten aan uw de rechterzijde en aan de linkerzijde van Jezus in Zijn Koninkrijk. (Mat. 2:20, 21)

En ze hadden er helemaal geen begrip voor dat de Messias zou sterven, want dat past helemaal niet binnen hun plaatje. Hij zou toch overwinnen en zich op de troon zetten van David? Want dat had de grote profeet Jesaja gezegd:

*Jes. 9:6, 7 Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op zijn schouder en men noemt hem Wonderbare Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vreddevorst. Groot zal de heerschappij zijn en **eindeloos de vrede op de troon van David en over zijn koninkrijk**, doordat hij het sticht en grondvest met recht en gerechtigheid, van nu aan **tot in eeuwigheid**.*

En dat had de engel ook tegen Maria gezegd toen haar werd verteld dat zij de Messias zou dragen:
*Luk. 1:30-33 En de engel zei tegen haar: Wees niet bevreesd, Maria, want u hebt genade gevonden bij God. En zie, u zult zwanger worden en een Zoon baren en u zult Hem de Naam Jezus geven. Hij zal groot zijn en de Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en **God, de Heere, zal Hem de troon van Zijn vader David geven**, en Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn tot in eeuwigheid en **aan Zijn Koninkrijk zal geen einde komen**.*

De Messias zou plaatsnemen op de troon in Jeruzalem. Dus als Jezus sterft, sterft daarmee hun verwachting van het Messiaanse Rijk. Ondanks dat Jezus meerdere keren had aangehaald dat Hij zou sterven, pikten zij dat niet op, omdat het totaal buiten hun plaatje was. En als dat dan uiteindelijk toch gebeurt, druipen ze dan ook af.

Maar Jezus had geen aards Koninkrijk voor ogen, maar een geestelijk Koninkrijk. En de aanbidding zou niet meer in de tempel zijn, maar in geest en in waarheid. Er zouden geen lammeren meer worden geslacht, maar slechts 1 lam, het Lam van God.

*Heb. 10:11, 12 En iedere priester stond wel dagelijks te dienen en bracht vaak dezelfde slachtoffers, die de zonden toch nooit zouden kunnen wegnemen, maar deze Priester is, **nadat Hij één slachtoffer voor de zonden geofferd had, tot in eeuwigheid gezeten aan de rechter hand van God**.*

Jezus zou geen Koninkrijk stichten door het bloed te laten vloeien van de bezetters van het land, maar door Zijn eigen bloed.

Dat maakte Hij nogmaals duidelijk bij het laatste Avondmaal in de nacht dat Hij zou worden overgeleverd. Het brood dat Hij brak noemde Jezus Zijn lichaam dat voor de mens zou worden gegeven. En de beker met wijn stond beeld voor het nieuwe verbond in Zijn bloed dat vergoten zou worden (Luk. 22:19, 20).

Er kwam dus een nieuw verbond. En als er een nieuw verbond komt, dan verdwijnt daarmee het oude verbond. Of zoals Jezus het uitdrukt:

Mrk. 2:22 niemand doet jonge wijn in oude zakken; anders zal de wijn de zakken doen barsten en de wijn gaat verloren met de zakken. Maar jonge wijn doet men in nieuwe zakken.

Overgangsperiode

Dus Jezus kwam met een nieuw verbond door Zijn dood en opstanding. Maar was daarmee het oude verbond gelijk verledentijd?

Helaas was dat niet direct het geval. Het Nieuwe Verbond is wel begonnen, maar het oude verbond was nog niet helemaal verdwenen. Er was kennelijk een overgangsperiode van oud naar nieuw.

Er werden in de jaren daarna nog steeds offerandes in de tempel gedaan. Nog steeds vloeide er bloed voor vergeving van zonden. Nog steeds werd Yom Kipur, de Grote Verzoendag gevierd.

Ook de apostelen hebben daar nog moeite mee. Petrus is huichelachtig doordat hij wel gewoon met de heidenen mee eet, maar als er Joden bijkomen, dan trekt hij zich ineens terug, omdat het niet zou mogen, waarop Paulus hem vermaant. (Gal. 2) Zelfs 25 jaar na de dood van Jezus kwam dat nog steeds naar boven.

Het omgaan met heidenen was een discussie punt. (Hd. 11) En ook de besnijdenis voor heidenen was nog een discussiepunt.

De brief aan de Hebreeën gaat juist over het niet terug moeten willen vallen in de oude gewoontes van de wet en de tempeldienst. Ook dit is zo'n 25 jaar na Jezus' dood en opstanding en het nieuwe verbond.

Dus voor de niet-gelovige Jood was het oude verbond nog niet voorbij, want de Messias was volgens hen nog niet gekomen. Maar ook voor de gelovige Jood was het een moeilijke overgang. Maar het ging gebeuren, dat zegt ook:

*Heb. 8:13 Als Hij spreekt van een nieuw verbond, heeft Hij daarmee het eerste voor verouderd verklaard. En wat oud is verklaard en wat veroudert, **staat op het punt te verdwijnen.***

Hier heb je ook weer een paradox. Het eerste verbond is al verouderd verklaard, maar moet nog verdwijnen. Het is al weg, maar toch ook weer niet.

Het Griekse woord voor 'op het punt' is 'eggus' en dat betekent dichtbij, spoedig in de tijd. Het woord voor 'verdwijning' is 'aphanis'mos' en dat betekent vernietiging. Dus het oude verbond is al vernietigd, maar is er tegelijkertijd nog wel, maar zou spoedig worden 'vernietigd'.

Wanneer is dan het oude verbond wel volledig weg?

De discipelen wisten door de woorden die Jezus tot hen had gesproken (o.a. Mat. 23 en 24) dat er een oordeel aan zat te komen.

En dan komen bepaalde teksten in een ander daglicht te staan. Petrus die de woorden van Jezus kende, schrijft o.a. in zijn eerste brief:

1Pet. 4:17 Want nu is het de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God;

Wij halen deze tekst vaak naar onze tijd, maar Petrus zegt: Het is NU! En het huis van God is voor de Jood altijd hun tempel in Jeruzalem. En over die tempel zat er dus in zijn tijd een oordeel aan te komen, niet over de kerk 2000 jaar later.

En wanneer zou dat oordeel dan zijn? Daar zegt Jezus het e.e.a. over, bv.:

Lukas 21

Vers 5 – 7 *En toen sommigen **over de tempel** zeiden dat hij met prachtige stenen en aan God gewijde geschenken versierd was, zei Hij: Wat betreft deze dingen waarnaar u kijkt: Er zullen dagen komen waarin **niet één steen op de andere steen** gelaten zal worden die niet afgebroken zal worden. En zij vroegen Hem: Meester, **wanneer zal dat dan zijn** en wat is het teken dat deze dingen zullen gebeuren?*

Vers 13 *En **dit zal u overkomen**, opdat u zult getuigen.*

Vers 20 – 22 *Wanneer u zult zien dat **Jeruzalem door legers omringd** wordt, weet dan dat zijn **verwoesting** nabij is. Laten dan wie in Judea zijn, vluchten naar de bergen en wie in het midden van Jeruzalem zijn, daaruit wegtrekken en wie op de velden zijn, er niet in gaan. Want **dit zijn dagen van wraak, opdat al wat geschreven staat, vervuld wordt.***

Vers 27 *En dan zullen zij de **Zoon des mensen zien komen in een wolk**, met grote kracht en heerlijkheid.*

Vers 32, 33 *Voorwaar, Ik zeg u **dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan**, totdat alles geschied is. **De hemel en de aarde zullen voorbijgaan**, maar Mijn woorden zullen beslist niet voorbijgaan.*

Dus het einde van het oude verbond was als Jeruzalem omringd zou zijn en er geen steen meer op de ander zou staan. En Jeruzalem en de tempel werden in het jaar 70 compleet verwoest.

Vanaf die tijd konden er geen offerandes meer worden gedaan in de tempel. Heel de priesterdienst was afgedaan. Sterker nog, er was een hele officiële volgorde wanneer iemand priester en helemaal de hogepriester zou zijn, maar al die documenten zijn verloren gegaan bij de vernietiging van Jeruzalem.

Laatste dagen

Wat heel belangrijk is bij het lezen van de Bijbel, en waar we meestal geen rekening mee houden, is dat als Lukas dit schrijft en ook als al de Evangeliën en al de brieven worden geschreven, dat we dan zitten **in die tussenperiode** van de hemelvaart van Jezus en de vernietiging van de tempel en daarmee heel het Joodse Geloofs- en tempelsysteem van de wet.

Ze zitten in de periode die voorafgaat aan de verwoesting van de tempel en het einde van het oude verbond.

Al de brieven in het Nieuwe Testament en de Evangeliën zijn tussen 50 en 60 n. Chr. Geschreven, waar bij het Evangelie van Johannes waarschijnlijk de oudste is en misschien zelfs na 70.

Die periode van 33 tot 70 na Christus noemt de Bijbel ook wel '*De laatste dagen*', of einde der tijden, de eindtijd. Als wij dat horen denken wij vaak aan de tijd van de terugkomst van Jezus, de eindtijd in onze tijd, tot aan de Dag des Oordeels dat nog in de toekomst zou liggen.

Maar voor de discipelen en de apostelen ligt de eindtijd, of de laatste dagen wel in hún toekomst, maar in ons verleden.

Hebr. 1:1 *Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze **laatste dagen** tot ons gesproken door de Zoon*

...

Heb. 9:26 *Nu is Hij bij de **voleinding van de eeuwen** ('aion' is een tijdsperiode) eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door het offer van Zichzelf.*

- 1Pet. 1:20 *Hij is wel van tevoren gekend, vóór de grondlegging van de wereld, maar in de **einde der tijden** geopenbaard omwille van u.*
- 1Cor. 10:11 *Al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden voor ons, en ze zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, over wie het **einde van de eeuwen** gekomen is.*
- Han. 2:16 *Maar dit is wat gesproken is door de profeet Joël: En het zal zijn in **de laatste dagen**, zegt God ...*
- Joel 2:28 *Daarna zal het geschieden dat Ik **Mijn Geest zal uitstorten** op alle vlees: uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw ouderen zullen dromen dromen, uw jongemannen zullen visioenen zien.*

Dus het spreekt hier over de laatste dagen wanneer de Geest wordt uitgestort, lees Pinksteren. En Joël geeft er nog een profetie bij, namelijk:

- Joel 2:31, 32 *De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, voor die dag van de HEERE komt, die grote en ontzagwekkende. Het zal geschieden dat **ieder die de Naam van de HEERE zal aanroepen, behouden zal worden**. Want op de berg Sion en in Jeruzalem zal ontkoming zijn, zoals de HEERE gezegd heeft ...*

Dat laatste even onthouden, want daar komen we later op terug.

Maar Lukas wist dus dat hij leefde in de laatste dagen, Paulus wist het, Petrus wist het, de schrijver van de Hebreeënbriev wist het en Joël had het al voorzegt. Dus ...

Het einde van de tempel

Lees: Mattheüs 21:33-45, de gelijkenis van de wijngaard.

De strekking is: God heeft velen profeten tot het volk gezonden, maar ze hebben deze gedood, afgewezen. Op het laatst zendt Hij zelfs zijn Zoon, Jezus, maar die hebben ze gedood. Daarom worden zij 'vermorzeld' en wordt het Koninkrijk aan een ander volk gegeven, de heidenen, niet Joden.

Dat is ook de strekking van de gelijkenis van de man die voor de genodigden een grote maaltijd had bereid in Lukas 14:16-21. Maar de genodigden hadden allemaal een excuus, dus werden de armen en verminkten en kreupelen en blinden uitgenodigd en de oorspronkelijk uitgenodigden zouden geen deel meer hebben.

Het gevolg van niet de Heer aan willen nemen lezen we in: ➔

- Mat. 23:36-38 *Voorwaar, Ik zeg u: Al deze dingen zullen komen over dit geslacht. Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt wie naar u toe gezonden zijn! Hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels; maar u hebt niet gewild! **Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achtergelaten.***

Jezus had alles gedaan om het volk terug te krijgen naar God de Vader, maar ze hebben alles door de eeuwen heen afgewezen. En nu spreekt Hij niet meer over 'Mijn Huis', het Huis van God, de tempel, maar het is nu ineens 'uw huis'.

In Mattheus 21 had Jezus de tempel gereinigd en erbij gezegd:

- Mat. 21:13 *Er is geschreven: **Mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden; maar u hebt er een rovershol van gemaakt.***

Jezus had ze willen redden, maar de tijd is bijna voorbij en de vernietiging van de tempel komt voor hun rekening.

Als Jezus Jeruzalem binnenkomt vlak voordat Hij de tempel zal reinigen, weent Hij over Israël en zegt daarbij: ➔

- Luk. 19:42-44 *Er zullen dagen over u komen dat uw vijanden een wal rondom u zullen opwerpen, u zullen omsingelen en u van alle kanten in het nauw zullen brengen. En **zij zullen***

u met de grond gelijkmaken en uw kinderen in u verpletteren. Ook zullen zij in u geen steen op de andere steen laten, omdat u het tijdstip waarop er naar u omgezien werd, niet hebt onderkend.

Ondanks alles hebben ze het niet 'gepakt'. Zoals ook Johannes schrijft:

*Joh. 1:5 En het licht schijnt in de duisternis, en **de duisternis heeft het niet gegrepen.***

Ze zouden worden verpletterd. En dat had het volk ook nog over zichzelf uitgeroepen toen zij moesten kiezen tussen Barabbas en Jezus en zij riepen uit:

*Mat. 27:23, 25 Laat Hem gekruisigd worden! ... En heel het volk antwoordde en zei: **Laat Zijn bloed maar komen over ons en over onze kinderen!***

En zo geschiedde....

Verwoesting Jeruzalem

Wat gebeurde er rondom de verwoesting van Jeruzalem en de tempel?

De Romeinen regeerden in Israël via een plaatselijke koning en stonden grotendeels vrije religieuze beoefening toe in Judea. Dat veroorzaakte soms botsingen tussen joden en heidenen. Deze wrijving, gecombineerd met onderdrukkende belastingen en ongewenst beleid, resulteerde in 66 n.Chr. in de Eerste Joodse Opstand.

De opstand was aanvankelijk succesvol: Joodse troepen verdreven de Romeinen uit Jeruzalem en er werd een revolutionaire regering gevormd.

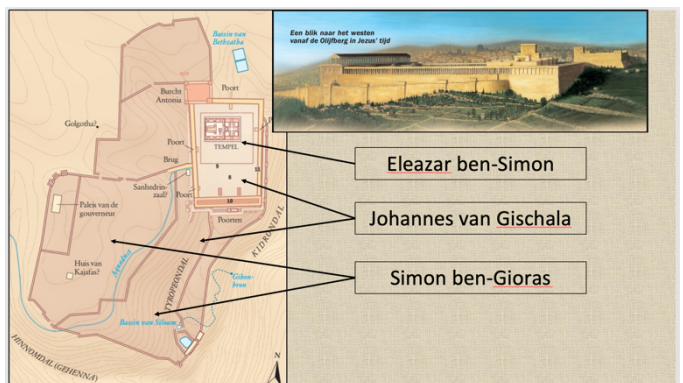
Als reactie daarop stuurde de Romeinse keizer Nero de generaal Vespasianus om de Joodse troepen te confronteren. Dit zorgde er echter voor dat hij de meerderheid van de rebellen juist naar Jeruzalem dreef. Vespasianus ging in in 69 n.Chr. terug naar Rome omdat hij tot keizer werd uitgeroepen.

Tijdens de winter van 69-70 na Christus terroriseerden drie verschillende bendes in Jeruzalem zowel elkaar als de burgerbevolking als geheel.

Eleazar ben-Simon en zijn groep zeloten bezaten de tempel zelf en het voorhof van de priesters.

Johannes van Gischala en zijn bende bezetten de buitenste voorhoven van de tempel en een deel van de benedenstad.

Simon ben-Gioras en zijn troepen behielden de controle over de hele bovenstad, evenals een deel van de benedenstad.

Ondanks het feit dat de tempel werd beschouwd als de heiligste plaats in het hele Jodendom, weerhield dat Johannes en zijn mannen er niet van om voortdurend pijlen in het voorhof van de tempel te schieten als een poging om de bende van Eleazar te vernietigen en uiteindelijk het hele tempelcomplex te bezetten.

Het bloedige resultaat van zulke aanvallen was dat veel van de priesters bij het grote altaar werden gedood toen ze probeerden door te gaan met het brengen van offers. Zo werd het altaar besprenkeld met het bloed van de priesters.

In hun strijd tegen elkaar brandden de drie bendes met opzet grote delen rond de tempel af, zodat het hele tempelcomplex een puinhoop werd. En in die vernietiging vernietigden de bendes uiteindelijk zelfs de enorme opslagplaatsen van graan en maïs die rond het tempelgebied waren opgeslagen. In deze gevechten kwamen al meer dan 8000 zeloten om het leven.

Dit kwam neer op nationale zelfmoord, want het voedsel in die voorraadschuren zou hen in staat hebben gesteld jarenlang elke Romeinse belegering te weerstaan. In plaats daarvan bespoedigden ze hun eigen einde door hongersnood over de stad te brengen.

De mensen in Jeruzalem werden voortdurend belaagd door alle drie de bendes. De oude mannen en vrouwen verlangden er zelfs naar dat de Romeinen zouden komen om deze bendes te verjagen. Er heerste een enorme angst voor deze Eleazar, Johannes en Simon.

Willekeurig mensen werden zonder genade geexecuteerd of voor de sport gemarteld.

In april 70 n.Chr., rond de tijd van Pesach, belegerde de Romeinse generaal Titus Jeruzalem. Dit is exact 40 jaar na de kruisiging van Jezus in Jeruzalem, welke volgens berekeningen gebeurde op 7 april van het jaar 30 n.Chr..

Omdat die actie samenviel met Pesach, lieten de Romeinen pelgrims de stad binnengaan.

Dit was ook het moment dat de gewaarschuwde christenen de stad verlieten en vluchtten naar de bergen zoals Jezus hun had verteld in Mattheüs 24:

*Mat. 24:15-18 Wanneer u dan **de gruwel van de verwoesting**, waarover gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats-laet hij die het leest, daarop letten! - laten dan zij die in Judea zijn, **vluchten naar de bergen**.*

Welk gedeelte van Daniel haalt Jezus aan?

*Daniel 9:24,26 Zeventig weken zijn er bepaald over uw volk en uw heilige stad ... Na de tweeënzestig weken zal **de Messias uitgeroeid** worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn. Een volk van een vorst, **een volk dat komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten**.*

De vroege kerkvaders Eusebius van Caesarea en Epiphanius van Salamis schrijven in hun boek over de kerkgeschiedenis dat de Christenen in de stad Jeruzalem zijn gevlucht in het jaar 70 n.Chr. naar een stad Pella, ten oosten van de Jordaan. Ook Josephus spreekt over een grote exodus van Christenen uit Jeruzalem. Er zouden bij de verwoesting en massa moorden in Jeruzalem geen Christenen zijn omgekomen. Het woord Pella heeft in het Hebreeuws twee betekenissen, namelijk 'toevluchtsoord' en 'wonder van God'.

En het is voorzegt! In Daniël 12 spreekt Daniël over dat het steeds terugkerende offer weggenomen zal worden en de verwoestende gruwel zal plaatsvinden en hij zegt daarbij ook:

*Daniël 12:1 Het zal **een benauwde tijd** zijn, zoals er niet geweest is sinds er een volk is geweest tot op die tijd. In die tijd **zal uw volk ontkomen**: ieder die gevonden wordt, opgeschreven in het boek.*

Dus die gewaarschuwde Christenen ontkomen, maar in de dagen daarna weigerden de Romeinen mensen te laten vertrekken, waardoor de voedsel- en watervoorraden in Jeruzalem strategisch uitgeput raakten.

Binnen de muren, tijdens het Pascha dat (ironisch genoeg) herdacht aan de bevrijding van de Joden uit Egypte tijdens de Exodus, werden, in een poging om de eenheid tussen de bendes te bevorderen en de bevolking van Jeruzalem enige hoop te geven, de poorten naar het binnenste voorhof van de tempel geopend, zodat ze konden komen om feest te vieren en te aanbidden. Toch koos Johannes van Gischala ervoor om de viering van het Pascha te gebruiken om hun zet te doen tegen Eleazar en zijn mannen. Ze slopen tussen de menigte door en verborgen hun wapens onder hun kleren, en eenmaal binnen vielen ze zowel de mannen van Eleazar als de menigte aan, en tijdens het Feest van Ongezuurde Broden begon er een grote slachting in het voorhof van de tempel. Een groot deel van de aanbedende menigte werd afgeslacht.

De Romeinen hadden inmiddels de stad met volledig omsingeld en de bevoorrading van de stad werd volledig afgesneden om zo de Joden te laten verhongeren.

De Joodse geschiedkundige Flavius Josephus, die leefde van het jaar 37 tot het jaar 100 n.Chr., heeft een nauwkeurig en uitvoerig verslag geschreven over die Joodse oorlog.

Dat kunnen we nog steeds nalezen in het boek 'The Jewish War'.

En daarin schrijft hij o.a.: bld. 324:

"Zo gebeurde het dat vrouwen hun echtgenoten beroofden, kinderen hun vaders en – het meest verschrikkelijke van allemaal – moeders hun baby's, waarbij ze het voedsel uit hun monden gristen; en toen hun dierbaren in hun armen stierven, aarzelden ze niet om hen de stukjes te ontnemen die hen in leven hadden kunnen houden.

Overal waar de bendes een gesloten deur zagen, kwamen ze tot de conclusie dat degenen die binnen waren aan het eten waren, en onmiddellijk ramden ze de deur open en stormden naar binnen. Ze knepen kelen dicht om de stukjes voedsel eruit te persen. Ze sloegen oude mannen die hun korstjes vasthielden en rukten het haar af van vrouwen die verstopten wat ze in hun handen hadden. Ze stopten bittere kruiden in de geslachtsdelen van hun slachtoffers en sloegen scherpe pennen in hun achterste."

In augustus van het jaar 70 hadden de Romeinen de laatste verdedigingswerken doorbroken en een groot deel van de overgebleven bevolking afgeslacht.

Heel de stad werd in brand gestoken en ze verwoestten ook de resten van de Tempel. De Klaagmuur is het enige overgebleven spoor van de Tweede Tempel en blijft een plaats van gebed en bedevaart.

Van wat er in Jeruzalem gebeurde schrijft de Joodse historicus Josephus Flavius. Hij schrijft dat er zo'n 2.500.000 mensen bijeenkwamen op het laatste Pascha, vlak voordat de stad Jeruzalem werd verwoest. 1.000.000 Kwamen om tijdens het beleg. 347.000 Kwamen op andere plaatsen om. Van de overige werden er ongeveer 97.000 in gevangenschap weggevoerd. 11.000 Verhongerden door verwaarlozing of te kort aan voedsel. En toen de Romeinen de stad binnenkwamen, doodden de Romeinen nog alle Joden die ze toevallig tegenkwamen.

Boek David Chilton over het Paradijs bld. 122, 123

Josephus heeft een ooggetuigenverslag nagelaten van een groot deel van de verschrikkingen die in die dagen plaatsvonden, met name van de laatste dagen in Jeruzalem. 'Overdag was het een en al doodslag, 's nachts overheerste, wat nog verschrikkelijker was, de angst. (...) In de steden kon men stapels lijken op straat zien liggen.'⁸ De Joden raakten in paniek en begonnen blindelings op elkaar in te slaan. Mannen doodden hun hele familie om te voorkomen dat hun een erger lot van de kant van de Romeinen zou treffen. De hongersnood werd zo erg dat moeders hun eigen kinderen doodden en opaten (vgl. Deut. 28:53). Het hele land zag rood van het vuur en het bloed. Meren en zeeën kleurden rood, overal dreven lichamen. De doden spoelden aan en zwollen op; ze lagen te rotten in de zon. Romeinse soldaten namen mensen die probeerden te vluchten gevangen en kruisigden hen. Op het hoogtepunt waren dat er vijfhonderd per dag!

'Laat Hem gekruisigd worden! (...) Laat zijn bloed maar komen over ons en over onze kinderen!' zo hadden de afvallige Israëlieten veertig jaar daarvoor geroepen (Mat. 27:22-25). Toen het allemaal voorbij was, waren tijdens het beleg van Jeruzalem meer dan een miljoen Joden omgekomen. Nog eens bijna een miljoen was als slaaf verkocht en raakte over het hele Romeinse Rijk verspreid. Judea was één grote rokende puinhoop en was bijna geheel ontvolkt. De dag van de vergelding was met een afschrikwekkende meedogenloosheid gekomen. Toen de heilige stad het verbond schond, was ze als de hoer van Babylon geworden. En nu lag ze er verwoest en verlaten bij, en was 'een woonplaats van demonen geworden, een schuilplaats voor allerlei onreine geesten en een schuilplaats voor allerlei onreine en weerzinwekkende vogels' (Op. 18:2).

De Romeinen verbrandden de poorten en gingen de voorhoven van de tempel binnen en het werd verbrand en vernietigd op de Joodse sabbat zaterdag 10 augustus 70 n. Chr.. Dit is op exact datum dag Nebukadnezar en de Babyloniërs de tempel van Salomo op 10 augustus 586 v.Chr. hadden verwoest!

Sinds de verwoesting van de Tempel is er nooit meer een offer aan God gebracht op Joodse altaren.

Na de verwoesting van de Tempel verdwijnen de Sadduceeën. Geen tempel betekende geen offers, en dus was er geen plaats nodig voor een priesterklasse.

Het Jodendom, als politieke staat, werd geruïneerd.

Dus wat er in het jaar 70 geschiedde was dat het oude verbond nu geheel was afgedaan. Heel het geloofssysteem van werken en offeren en houden aan de wet van Mozes was voor goed verwijderd door het volbrachte werk van Jezus.

Zo goed als alles in het Nieuwe Testament is geschreven voor dat jaar en heel veel daarvan is ook geschreven met dat gebeuren in het achterhoofd, waardoor teksten in een ander daglicht kunnen komen te staan.

De fysieke tempel is weg en zal nooit meer worden herbouwd, want wij zijn nu de tempel waarin Hij woont.

Mensen geloven nog dat er een nieuwe tempel moet komen, omdat ze denken dat daar de antichrist in zal plaatsnemen. Maar als dat waar zou zijn, dan zou heel het werk van Christus te vergeefs zijn en men weer teruggaat naar het oude verbond. En dat is juist waarvan het woord zegt:

Heb. 9:12

*Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed **eens en voor altijd** binnengegaan in het heiligdom en heeft daardoor **een eeuwige verlossing** teweeggebracht.*